Lupa- ja valvontavirasto

Päätös
2.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pyydystämistä sekä yksilöiden ja niiden osien hallussapitoa

1 Hakija

Jyväskylän yliopisto

2 Asia

Lupahakemus 60 talitiaisen (*Parus major*) pyydystämiseen ja lyhytaikaiseen hallussapitoon ajalla 15.11.2026-31.12.2027, sekä niiden verinäytteiden hallussapitoon 31.12.2030 asti tutkimus- ja opetustarkoituksessa Konnevedellä ja Jyväskylässä, Keski-Suomessa.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa lämpötilasopeutumisen mekanismien tutkimiseen talitiaisella keskittyen suolistomikrobiomiin ja sen metaboliatuotteisiin. Tutkimuksessa siirretään talitiaisille mikrobiomi kylmänkestävyydeltään erilaisilta talitiaisilta ja tutkitaan, vaikuttaako tämä vastaanottavien yksilöiden kylmänkestävyyteen.

Tutkimuksen taustaa

Ympäristötekijä, joka vaikuttaa käytännössä kaikkiin eliöihin on lämpötila. Tasalämpöisillä eläimillä on erilaisia fysiologisia keinoja selvitä lämpö- ja kylmästressistä, esimerkiksi metaboliatasoja ja mitokondrioiden toimintaa (solun energiatehdas) muuttamalla. Viime aikoina malliorganismeilla, erityisesti jyrsijöillä, on havaittu, että suolistomikrobiomi voi suoraan (kausaalisesti) vaikuttaa eliöiden lämpöfysiologiaan ja sopeutumiseen. Ei kuitenkaan tiedetä, miten yleinen ilmiö tämä on ja mitkä mekanismit sitä selittävät. Mikä tärkeintä, hakijan aiemmassa hankkeessa havaittiin, että tutkimuslajilla eli talitiaisella vankeudessa kasvatetuilla linnuilla lämpötila vaikutti suolistomikrobiomiin, ja mikrobisiirre kylmään sopeutuneilta lämpimään sopeutuneille yksilöille vaikutti näiden ruumiinlämpöön. Tämä siis viittaisi siihen, että myös muilla eliöryhmillä suolistomikrobiomilla voi olla kausaalinen vaikutus sopeutumiseen. Emme kuitenkaan tiedä, vaikuttaako mikrobiomi suoraan kylmänkestävyyteen. Kylmänkestävyys on tärkeä mittari, sillä se liittyy suoraan lintujen hengissä selviämiseen luonnossa. Hakijan tutkimusryhmä tutkii tätä uudessa hankkeessaan.

Menetelmät

Lupaa haetaan talitiaisten pyydystämiseen ja pitämiseen vankeudessa 15.11.2026-31.12.2027 välisenä aikana. Tutkimus tehdään talvella, sillä talven aikana lintuja voi pyydystää tutkimustarkoituksiin mahdollisimman vähin häiriöin, koska ei häiritä lisääntymistä.

Tätä tutkimusta varten talitiaisia pyydystetään Jyväskylän ja Konneveden alueelta verkko-, loukku- ja pönttöpyynnillä. Yhteensä 60 lintua tuodaan vankeuteen, jossa on pitkään

käytössä olleet, talitiaisille sopivat tilat. Tiaisia on kasvatettu ja ylläpidetty vankeudessa yleisesti (useat tutkimusryhmät, mukaan lukien hakijan ryhmä vuosien ajan) ja ne myös lisääntyvät vankeudessa.

Lintujen pitopaikka

Tässä tutkimuksessa lintuja ylläpidetään vankeudessa häkeissä (120 cm*60 cm*90 cm) yksittäin. Leveä tila mahdollistaa lentämisen (monissa aiemmissa tutkimuksissa lintuja pidetty puolet pienemmissä tiloissa jopa 1 kk ajan). Yksittäinkasvatus on kokemuksen myötä sisätiloissa paras, sillä talitiaiset ovat reviirilintuja, ja yhteiskasvatus suhteellisen pienessä tilassa johtaisi reviirikiistoihin ja linnut vahingoittaisivat toisiaan. Lisäksi kokeessa halutaan estää lintujen suorat kontaktit, koska tutkitaan kokeellisesti suolistomikrobiomia.

Kopeissa on kiinteät seinät verkkoseinien sijaan, sillä tämän on havaittu vähentävän lintujen kokemaa stressiä. Kurkistusluukut kopeissa mahdollistavat lintujen hoidon (ruoka, vesi, lattian siivous) ja seurannan ilman että lintu havaitsee ihmisen, mikä vähentää stressiä. Kussakin lintuhuoneessa on useita yksittäistiloja, joten linnut kuulevat, mutta eivät näe lajitovereitaan. Kopeissa on jatkuvasti tarjolla ruokaa, juoma-/kylpyvettä ja virikkeitä kuten erilaisia orsia. Vuorokausirytmi noudattaa luonnossa olevaa rytmiä. Kussakin häkissä on 4 valonlähdettä (LED-valo, luonnolliset sävyt). Kopit sijaitsevat lämpötilasäädeltävissä huoneissa.

Normaaliseurantaan kuuluu eläintilan lämpötilan, kosteuden ja valorytmin seuranta päivittäin, lintujen ulkoinen tarkastus (häkin kurkistusluukku), ruoan tarkistus, ja veden vaihtaminen päivittäin.

Kokeen kulku ja toimenpiteet

Pyydystetyt linnut tuodaan vankeuteen ja niitä pidetään +4 °C lämpötilassa. Viileä lämpötila vastaa paremmin lämpötilaa luonnonympäristössä kuin esimerkiksi huoneenlämpö, joten se aiheuttaa linnuille vähemmän stressiä.

Lintujen annetaan sopeutua vankeuteen 2 pv, jonka jälkeen linnuille annostellaan päivittäin filtteröidyt mikrobiomisiirteet, jotka on kerätty aiemmin kylmätoleranssimitatuista talitiaisista vuonna 2025. Näistä valitaan korkean ja matalan kylmätoleranssin omaavien lintujen näytteitä. Yhden linnun mikrobiomi siirretään vastaanottajalinnulle antamalla mikrobisiirre ravinnon kautta jauhokuoriaisiin injektoituna 12 päivän ajan. Kokeen 10. päivänä mitataan lintujen kylmätoleranssi, 11. päivänä perusmetabolian taso ja 12. päivänä otetaan verinäyte siipisuonesta. Tämän jälkeen linnut vapautetaan samalle paikalle, mistä ne on pyydystetty.

Kylmätoleranssi testataan seuraavasti: linnut tuodaan yksitellen metaboliakammioon, jossa mitataan hapenkulutusta ja hiilidioksidin tuottoa. Kammiossa linnut ovat pimeässä, jolloin ne rauhoittuvat nopeasti. Kammioissa lämpötilaa lasketaan noin 1°C per 5 min,

Lupa- ja valvontavirasto

Päätös
2.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

kunnes saavutetaan lämpötila, jossa linnun metaboliataso alkaa laskea. Tämä nähdään muutoksina hapenkulutuksessa. Täten saadaan selville maksimaalisen metabolian taso, ja yksilön kylmänsietoraja. Lintu poistetaan metaboliakammiosta välittömästi ja palautetaan häkkiin. Mittaus kestää yleensä noin 1,5 tuntia lintua kohden.

Perusmetabolian tason mittaus: linnut tuodaan yksitellen metaboliakammioon, jossa mitataan hapenkulutusta ja hiilidioksidin tuottoa standardilämpötiloissa. Kammiossa linnut ovat pimeässä, jolloin ne rauhoittuvat nopeasti. Alhaisin levossa saatava hapenkulutus kuvaa perusmetabolian tasoa. Tämä toteutetaan yön yli (lintu pyydystetään auringonlaskun aikaan, ja se viettää yön metaboliakammiossa, jossa mitataan hapenkulutusta, ja lintu vapautetaan heti aamulla kotihäkkiin).

Verinäytteet linnuilta kerätään olkavarren laskimosta seuraavasti: pistoskohta desinfioidaan ja tehdään steriilillä neulalla pieni pistos, jonka jälkeen veripisara kerätään kapillaariputkeen. Aikuisilta linnuilta kerätään noin 70 µl (alle 5 % veritilavuudesta). Linnuilla veri hyytyy pistoskohdasta sekunneissa. Tarvittaessa pistoskohtaa painetaan puhtaalla pumpulilla hetken hyytymisen lopettamiseksi. Verinäytteenotto kestää 20 s-2 min. Verinäytteenotossa ei käytetä nukutusta tai kivunpoistoa, koska nukutus aiheuttaisi luonnonvaraisille linnuille enemmän stressiä pidemmän käsittelyajan kautta. Tarkoitus on minimoida käsittelyaika kaikissa toimenpiteissä.

Muu tyydyttävä ratkaisu

Tutkimus koskee talvifysiologiaa luonnonvaraisilla linnuilla, joten sitä ei voida korvata esimerkiksi solumallilla tai laboratoriolajeilla.

Vaikutus linnuille

Lintuja pidetään vankeudessa lyhyen ajan, ja vapautetaan tutkimuksen päätyttyä, joten sillä ei ole vaikutusta populaatioon. Lyhytaikainen vankeudessa olo lisää yksilöiden kokemaa stressiä. Talitiainen on hyvin runsaslukuinen laji, joka sietää hyvin kokeeseen liittyvää häirintää. Häkit on suunniteltu mahdollisimman turvallisiksi ja virikkeellisiksi. Tutkimusryhmällä on useiden vuosien kokemus linnuilla tehdyistä tutkimuksista, ja näytteiden keräyksen suorittavat kokeneet tutkijat, jotta näytteet saadaan kerättyä aiheuttamatta linnuille vahinkoa ja minimoimalla linnuille koituva stressi. Rengastuksen suorittavat laillistetut linturengastajat.

Näytteiden säilytys

Kerättävät uloste- ja verinäytteet säilytetään Jyväskylän yliopiston tiloissa. Hallussapitoaika on 31.12.2030 asti. Näytteitä käytetään fysiologisiin ja DNA-jatkoanalyyseihin.

Muuta

Lupa- ja valvontavirasto

Päätös
2.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

Hankkeella on voimassa oleva hankelupa eli ns. koe-eläinlupa.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Talitiainen on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisten hallussapito, kuljetus myynti ja vaihtaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen. Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan poikkeukselle ei saa olla muuta tyydyttävää ratkaisua. Artiklan 13 mukaan direktiivin mukaisesti toteutetut toimenpiteet eivät saa johtaa 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien nykyisen suojelutilanteen huononemiseen.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan talitiaisten pyydystämiseen ja häiritsemiseen sekä yksilöiden ja verinäytteiden hallussapitoon hakemuksen mukaisesti alla luetelluin ehdoin.

1. Luvalla saa pyydystää yhteensä 60 talitiaista 31.12.2027 asti Konnevedellä ja Jyväskylässä. Lintuyksilöitä saa pitää hallussa Konneveden tutkimuslaitoksella korkeintaan kaksi viikkoa.
2. Lintuja ei saa pyydystää ja ottaa haltuun 15.3.–30.9. välisenä aikana.
3. Verinäytteitä saa pitää hallussa Jyväskylän yliopiston tiloissa 31.12.2030 asti.
4. Lintuja pyydystäessä ja rengastaessa on toimittava rengastusluvan ehtojen mukaisesti.
5. Hakijan tulee noudattaa koe-eläinsäädöksiä sekä lakia eläinten hyvinvoinnista. Luvan mukaiset toimenpiteet eivät saa vaarantaa talitiaisten tai muiden

rauhoitettujen lintujen terveyttä tai selviytymistä. Mikäli on vaarana, että em. kiellettyjä vaikutuksia aiheutuu, on pyydystämisestä tai tutkimuksesta luovuttava välittömästi ko. yksilön osalta. Tällöin yksilö tulee palauttaa luontoon heti kun linnun vointi sen mahdollistaa.

6. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
7. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettäessä lupa on esitettävä.
8. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
9. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
10. Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12. mennessä 31.12.2027 asti. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/135802/2026 varustettuna. Raportista on ilmettävä talitiaisten yksilökohtaiset pyydystys- ja vapautuspäivämäärät ja -sijainnit sekä arvio toimenpiteiden ja vankeuden vaikutuksesta yksilöille.

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoitukseen.

Hakemuksessa esitetty verinäytteenotto sisältyy hakijalla olevaan rengastuslupaan (VARELY/8346/2022), minkä takia kyseistä näytteenottoa ei käsitellä tässä päätöksessä. Ulostenäytteiden hallussapito ei edellytä luonnonsuojelulain 89 §:n mukaista poikkeuslupaa, joten päätös koskee ainoastaan verinäytteiden hallussapitoa.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 2 momentin kohtien 1–4 sekä 89 §:n ehtojen täyttyminen

Poikkeuslupaa haetaan tieteelliseen tutkimukseen, jonka tavoitteena on tuottaa uutta tietoa lämpötilasopeutumisen mekanismeista talitiaisella keskittyen suolistomikrobiomiin ja sen metaboliatuotteisiin. Lupa- ja valvontavirasto arvioi hakemuksen edistävän tieteellistä tutkimusta. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi. Poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoitukseen.

Muu tyydyttävä ratkaisu

Hakemuksen mukaista tutkimustietoa ei ole mahdollista saada käyttämällä muita kuin luonnon populaatioita, eikä vastaavan tutkimustiedon saamiseksi ole siten osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua. Vastaavien tutkimustulosten saamiseen ei ole osoitettavissa lintuja vähemmän häiritsevää tutkimusmenetelmää.

Lupa- ja valvontavirasto

Päätös
2.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

Vaikutus lajin suojelutasoon

Talitiainen on elinvoimainen laji. Tutkimukseen otetaan korkeintaan 60 yksilöä, jotka vapautetaan kokeiden jälkeen eikä hakemuksen mukaisilla toimenpiteillä vahingoiteta lintuja. Tutkimuksella ei ole sallittua vaarantaa talitiaisten terveyttä ja jos näin kävisi, tulee tutkimus keskeyttää välittömästi kyseisen yksilön osalta. Näin ollen lupaehtojen mukaisilla toimenpiteillä ei ole haittaa talitiaisen suotuisan suojelutason säilyttämiselle.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artiklat 9, 10, 13

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §, 62 §

8 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Lupa myönnetään luonnonsuojelua edistävään tutkimukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Riittävän tutkimusaineiston keräämiseksi luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Suoritemaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kaisa Merimaa ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Lupa- ja valvontavirasto

Päätös
2.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

Liitteet

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje
Yleistiedoksianto

Tiedoksi

Päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Sähköpostitse:
Hakija
ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Jyväskylän kaupunki
Konneveden kunta
Sisä-Suomen poliisilaitos
Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys ry
SLL Keski-Suomen piiri ry
Tapiola Pirkanmaa-Keski-Suomi ry i

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/135802/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/135802/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 03.11.2026 07:42

Esittelijä Merimaa Kaisa 02.11.2026 11:39

Lupa- ja valvontavirasto

Yleistiedoksianto
4.11.2026
LVV-U/135802/2026
Julkinen

Yleistiedoksianto

1 Asia

Luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pyydystämistä sekä yksilöiden ja niiden osien hallussapitoa, Jyväskylä ja Konnevesi.

2 Tiedoksiannon julkaisupäivä

6.11.2026

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kyseisestä julkaisemisajankohdasta eli 13.11.2026.

3 Nähtävillä pito

Tämä yleistiedoksianto ja päätös liitteineen ovat yleisesti nähtävillä 6.11.-14.12.2026 Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla osoitteessa https://lvv.fi/ajankohtaista/kuulutukset-ja-yleistiedoksiannot

Tiedoksi annettavat asiakirjat saa pyydettäessä Lupa- ja valvontaviraston kirjaamosta: kirjaamo@lvv.fi

Asian asiatunnus: LVV-U/135802/2026

4 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa valitusosoituksessa.

5 Lisätietoja antaa

Ylitarkastaja Kaisa Merimaa, poikkeusluvat.lajisuojelu@lvv.fi, +358 295 254 431

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Lupa- ja valvontavirasto

1 Valitusosoitus

Tähän Lupa- ja valvontaviraston päätökseen voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valituksesta huolimatta Lupa- ja valvontaviraston tekemää päätöstä on noudatettava, jos siinä on niin määrätty.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024) säädetään. Maksun suuruus on 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015) https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista
https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html

1.1 Toimi näin

Jos haet muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Tee valitus **viimeistään 30 päivän kuluessa** siitä, kun Lupa- ja valvontaviraston päätös on saatu tiedoksi.

- Kun määräaikaa lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
- Jos päätös on lähetetty tavallisena kirjeenä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun Lupa- ja valvontavirasto on lähettänyt kirjeen. Selvitä kirjallisesti, jos näin ei ole jostakin syystä tapahtunut.
- Jos päätös on lähetetty tavallisena sähköisenä tiedoksiantona Suomi.fi-viestillä tai sähköpostitse, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on vahvistettu vastaanotetuksi. Jos asiakirjaa ei ole vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän (7) päivän kuluessa Lupa- ja valvontaviraston sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatetaan muita laissa säädettyjä tiedoksiantotapoja.

Lupa- ja valvontavirasto

- Jos päätös on saatu tiedoksi jollakin muulla tavalla, tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottajalle annettu tiedoksiantotodistus, saantitodistus tai haastetiedoksiannosta annettu todistus.
- Sijaistiedoksiannossa katsotaan, että päätös on saatu tiedoksi kolmantena (3.) päivänä siitä, kun sijaistiedoksiantoa koskeva tiedoksiantotodistus on annettu.
- Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon jo kirjeen saapumispäivänä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiantona tai julkisella kuulutuksella, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä yleistiedoksiannosta annetun ilmoituksen tai julkisen kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Julkaisemisajankohta on ilmaistu julkaisun yhteydessä.

1.2 Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, henkilötunnus, kotikunta, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi, yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite.
- sellainen sähköinen osoite tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitetta ei tarvitse ilmoittaa. Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita.
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

1.3 Valituksen liitteet

- Lupa- ja valvontaviraston päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäisenä tai jäljennöksenä) valitusosoituksineen
- selvitys siitä, minä päivänä Lupa- ja valvontaviraston päätös on saatu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta

Lupa- ja valvontavirasto

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin Lupa- ja valvontavirastoon
- valtakirja
  - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määritellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) eli ns. lupalakimies
  - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

1.4 Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Sähköinen asiointi: Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, Hämeenlinna (käyntiosoite)
Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna (postiosoite)

sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

puhelinvaihde: 0295 642 200
asiakaspalvelu: 0295 642 210 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)
telekopio (fax): 0295 642 269

Jos valitus toimitetaan hallinto-oikeuteen henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai muun laillisen edustajan toimesta tai postitse tai lähetin välityksellä, valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä klo 16.15.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana laissa tarkoitetulla tavalla (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 2 §, 4 § ja 11 § (211/2026).

Lupa- ja valvontavirasto

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Lupa- ja valvontavirasto

Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje

1 Oikaisuviranomainen

Tässä päätöksessä määrättyyn suoritemaksuun saa hakea oikaisua kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolta.

2 Oikaisuvaatimuksen tekoaika

Kirjallinen oikaisuvaatimus on tehtävä **kuuden kuukauden** (6 kk) kuluessa maksun määräämisestä (päätöksen tekopäivä). Määräaikaa laskettaessa päätöksen tekopäivää ei oteta huomioon. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen tekoaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

3 Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus osoitetaan Lupa- ja valvontavirastolle ja **toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston asiointiosoitteeseen**, joka näkyy tämän asiakirjan lopussa.

Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai muun laillisen edustajan toimesta. Omalla vastuullaan kirjelmän voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä Lupa- ja valvontavirastossa viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen klo 16.15.

4 Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, myös tämän henkilön nimi ja kotikunta on ilmoitettava
- postiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa
- päätös, jonka suoritemaksusta vaatimuksessa on kyse, asiatunnuksineen
- millaista oikaisua suoritemaksuun vaaditaan; sekä
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

4.1 Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä

- Lupa- ja valvontaviraston päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- mahdolliset asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo aikaisemmin ole toimitettu viranomaiselle

Lupa- ja valvontavirasto

- asiamiehen valtakirja, ellei tämä ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja eli ns. lupalakimies

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

4.2 Allekirjoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi
Salassa pidettäviä asiakirjoja ei tule toimittaa tavallisena sähköpostina, vaan ne tulee toimittaa turvasähköpostia käyttäen (https://turvaviesti.lvv.fi).